

Beleidskompasformulier voor internetconsultatie

Titel:

Wetsvoorstel bestrijden energieleveringscrisis

∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?

Afnemers van aardgas, waaronder onder andere industrie en huishoudens; de beheerder van het landelijk gastransportnet (Gasunie Transport Services B.V. (GTS)) en regionale netbeheerders; ACM; EBN; en aardgasbedrijven, waaronder leveranciers aan kleinverbruikers, gasopslagbedrijven, shippers en gasproducenten.

- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?

- Marktpartijen actief in de gasmarkt, zoals handelaren op de gasmarkt, energieleveranciers, shippers, gasproducenten en gasopslagbedrijven en hun brancheorganisaties.
- De beheerder van het landelijk gastransportnet (Gasunie Transport Services B.V. (GTS)) en regionale netbeheerders.
- De toezichthouder: ACM.
- (Wetenschappelijke) experts op het gebied van de gasmarkt bij adviesbureaus.

- Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

Ter voorbereiding op het schrijven van de wet en de Memorie van Toelichting is gesproken met partijen met kennis van de gasmarkt en het beleid, namelijk met Element NL, VEMW, GTS, ACM, EBN, Energie NL, Netbeheer Nederland, enkele energieleveranciers. Deze internetconsultatie is ook een manier om waardevolle input op te halen om zo het wetsvoorstel en de nog uit te werken lagere regelgeving te verbeteren.

1. Wat is het probleem?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat is het probleem?

Hoewel de vraag naar gas dalende is, speelt aardgas momenteel nog een cruciale rol in onze energievoorziening. Daarom is het belangrijk dat 1) het Nederlandse gassysteem weerbaar genoeg is om in te springen op de veranderende gasmarkt en de gasleveringszekerheid kan borgen in situaties, zoals op EU-niveau bepaald in de gasleveringsnorm en de infrastructuurnorm. Aanvullend is het belangrijk dat 2) Nederland in het geval van een dreigende gascrisis de nodige voorbereidingen kan treffen en de juiste bevoegdheden heeft om een dergelijke crisis te bestrijden.

Hoewel de rust op de gasmarkt in 2024 lijkt te zijn teruggekeerd na een periode van onzekerheid en hoge prijzen die volgde op de uiteindelijke beëindiging van de Russische gasaanvoer in 2022, is het risico op een verstoring van de gasleveringssituatie, niet volledig geweken. Het Nederlandse gassysteem is robuust, maar er kunnen zich gebeurtenissen voordoen die de levering van gas kunnen verstoren. Vanwege de toegenomen importafhankelijkheid van Nederland van gas, is Nederland gevoeliger voor dergelijke verstoringen. Dergelijke gebeurtenissen laten zich ook niet altijd voorspellen. Dit heeft de gascrisis van 2022 laten zien.

Wat betreft de **1) weerbaarheid van het Nederlandse gassysteem**: dit systeem is aan verandering onderhevig. Nederland wordt steeds afhankelijker van import van gas door de beëindiging van de gaswinning uit het Groningenveld en de dalende productie uit de Nederlandse kleine velden; de toevoer van Russisch gas via pijpleidingen van Duitsland naar Nederland is gestopt, waardoor er vanuit Nederland nu gas naar Duitsland stroomt in plaats van andersom; ook groeit de import van LNG. Dit leidt tot nieuwe vraagstukken om te voorkomen dat een gastekort ontstaat en om de weerbaarheid van het gassysteem te versterken.

Ten eerste gasopslag: gasopslagen spelen een grotere rol in het voorzien seizoensflexibiliteit nu de gaswinning uit het Groningenveld is beëindigd. Ook is Nederland door de groeiende afhankelijkheid van gasimport kwetsbaarder voor de impact van geopolitieke spanningen op de gasmarkt. Enkele experts hebben daarom geadviseerd een noodvoorraad of gasreserve op te bouwen. Nederland heeft momenteel geen noodvoorraad of strategische gasreserve. Hoewel marktpartijen de afgelopen jaren gasopslagen steeds voldoende gevuld hebben, heeft de gascrisis van 2022 laten zien dat het handig is als de overheid ook op een zo min mogelijk marktversturende wijze kan bijspringen.

Ten tweede, heeft Nederland de verordening gasleveringszekerheid nog niet op volledige en juiste wijzen ten uitvoer gelegd. Dit raakt zowel de weerbaarheid van het gassysteem, als de crisisparaatheid. Een voorbeeld: de gasleveringsnorm en de infrastructuurnorm (allebei onderdeel van de verordening gasleveringszekerheid (verordening (EU) 2017/1938 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2017 betreffende maatregelen tot veiligstelling van de gasleveringszekerheid en houdende intrekking van Verordening (EU) nr. 994/2010)) bepalen op welke scenario's Nederland minimaal dient te zijn voorbereid. Nederland heeft de gasleveringsnorm nog niet volledig en op de juiste wijze ten uitvoer gelegd, omdat hiervoor de nodige data (over de afnemers) ontbreekt. Deze data is ook nodig om maatregelen te treffen ter voorbereiding op en ter bestrijding van een (dreigende) gascrisis.

Wat betreft **2) tekortkomingen wat betreft de crisisparaatheid**: ten eerste, kan de Minister van Klimaat en Groene Groei alleen op basis van het Staatsnoodrecht verplichtende maatregelen uit het Bescherm- en Herstelplan Gas uitvoeren of de nodige voorbereidingen te treffen om de solidariteitsbepalingen te kunnen naleven. Dit leidt tot beperkingen, omdat de lat voor het gebruiken van de bevoegdheden die het staatsnoodrecht biedt erg hoog ligt, deze bepalingen algemeen van aard zijn en niet specifiek toezien op een gascrisis. Een gevolg daarvan is bijvoorbeeld dat het bijbehorende handavingsinstrumentarium niet toereikend is

Ten tweede bleek tijdens de gascrisis van 2022 dat de Minister van Klimaat en Groene Groei niet over alle nodige bevoegdheden beschikt om verplichtingen volgend uit tijdelijke EU-noodmaatregelen ter borging van de gasleveringszekerheid in voorbereiding op en tijdens een gascrisis op te leggen. Hierdoor kon Nederlands slechts met vrijwillige maatregelen uitvoering geven aan deze tijdelijke EU-noodmaatregelen. Ook had de minister niet de nodige bevoegdheden om aanvullende verplichte tijdelijke nationale noodmaatregelen te nemen. Hierdoor kan de minister tijdens een (dreigende) gascrisis onvoldoende inspelen op voorziene omstandigheden.

b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

Zie het vorige antwoord.

c) Wat is de omvang van het probleem?

Wat betreft de robuustheid en weerbaarheid van het Nederlandse gassysteem: gas speelt momenteel nog een cruciale rol in onze energievoorziening. Met een aandeel voor gas van 35% in het Nederlandse primaire energieverbruik is Nederland één van de meest gasintensieve lidstaten van de EU, hetgeen nog eens wordt verstrekt doordat bijna 40% van onze elektriciteit wordt opgewekt met gas. Dit geldt voor zowel huishoudens alsook bijvoorbeeld de industrie. Dit betekent ook dat verstoringen in de gastoevoer of geopolitieke spanningen grote impact hebben. Dit uit zich in eerste instantie in hoge prijzen (zo stegen de prijzen in augustus 2022 naar recordhoogtes, ook in 2024 zien we nog sterke prijsreacties bij onzekerheden over gasleveringen en -transport). Daarnaast is de impact van een daadwerkelijk fysiek tekort groot: het afschakelen van afnemers van gas heeft grote economische en maatschappelijke gevolgen.

d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

Op EU-niveau: De verordening gasleveringszekerheid (verordening (EU) 2017/1938 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2017 betreffende maatregelen tot veiligstelling van de gasleveringszekerheid en houdende intrekking van Verordening (EU) nr. 994/2010) stelt eisen waaraan de lidstaten moeten voldoen waarmee wordt verzekerd dat het gassysteem voldoende robuust en weerbaar is. Dat zijn preventieve maatregelen, zoals het opstellen van een risico-evaluatie, een preventief actieplan en het treffen van voorzieningen om aan de infrastructuurnorm en gasleveringsnorm te voldoen. Ook schrijft de verordening (tijdelijk, tot en met 2025) een vulverplichting voor. Daarnaast stelt de verordening eisen aan lidstaten om maatregelen te treffen voor het bestrijden van een gascrisis, zoals het opstellen van een noodplan waarin naast de crisisprocedures ook (ingrijpende) verplichte reductiemaatregelen en een solidariteitsmechanisme zijn beschreven. Tot slot voorziet de verordening in verplichtingen tot gegevensuitwisseling wanneer een lidstaat een niveau van gascrisis afkondigt.

Het leveringszekerheidsraamwerk van de EU, inclusief deze verordening, wordt nu herzien en geconsulteerd. Nederland heeft enkele punten van aandacht bij de huidige verordening gasleveringszekerheid gedeeld ('non-paper herziening leveringszekerheidsverordening', bijlage bij Kamerstukken 21 501-33-1075). De Nederlandse input bestaat uit vier punten:

1. Gasbesparing is het belangrijkste;
2. De huidige verordening is teveel gericht op korte termijn schokken; zorg dat de EU ook voorbereid is op langdurige onderbrekingen;
3. Heroverweg de gasopslag-doelen (zorg dat deze rekening houden met de daadwerkelijke vraag naar gas);
4. Zorg dat de verordening praktisch en uitvoerbaar is.

Het voorliggende wetsvoorstel loopt nog niet vooruit op deze herziening van de gasleveringszekerheidsverordening, omdat nog onvoldoende helder is op welke punten de gasleveringszekerheidsverordening wordt aangepast. Het wetsvoorstel laat wel de mogelijkheid om – indien nodig – de lagere regelgeving hierop aan te passen.

In Nederland: Een evaluatie van het huidige beleid, bijvoorbeeld tijdens de actualisatie van het Bescherm- en Herstelplan Gas (Kamerstukken 29 023, nr. 418), heeft een aantal aandachtspunten (op hoofdlijnen) opgeleverd:

1. Lidstaten moeten ten behoeve van uitvoering van maatregelen verschillende afnemersgroepen afbakenen. Dat zijn beschermde, door-solidariteit beschermde afnemers, niet-beschermde afnemers en cruciale gasgestookte energiecentrales. Op dit moment is hiervoor niet alle juiste informatie voorhanden over het type activiteit van de afnemers. Ook kennen de begrippen beschermde, door-solidariteit beschermde afnemers, niet-beschermde afnemers en cruciale gasgestookte energiecentrales geen wettelijke basis.
2. Op dit moment wordt niet op een juiste en volledige wijze invulling gegeven aan de gasleveringsnorm. Dat komt onder andere doordat het begrip 'beschermde afnemer' nog geen wettelijke basis heeft in de Nederlandse wet- en regelgeving en de nodige informatie ontbreekt om deze afbakening te kunnen maken (zie ook bovenstaand punt). Daarnaast geeft Nederland momenteel op andere wijze invulling aan het b- en c-onderdeel van deze norm dan voorgeschreven staat in de gasleveringszekerheidsverordening. Tot slot, de voorzieningen die ter invulling van de gasleveringsnorm getroffen moeten worden in lijn met de verordening gasleveringszekerheid maken het wenselijk om de rolverdeling tussen GTS en leveranciers van beschermde afnemers te expliciteren in wet - en regelgeving.
3. Het staatsnoodrecht is onvoldoende specifiek toegesneden om in (aanloop naar) een noodsituatie verplichtende afnamereductie-maatregelen te treffen en maatregelen te treffen die noodzakelijk zijn voor de toepassing van het solidariteitsmechanisme.

Aanvullend zijn er in 2022 enkele Europese noodmaatregelen ter voorkoming en bestrijding van een gascrisis getroffen die rechtstreeks toepasselijk zijn in lidstaten. Het gaat dan om de gezamenlijke inkoopverplichting voor gas, de tijdelijke vulverplichtingen en de verplichte EU-brede vraagreductie. In Nederland ontbreekt in de nationale wetgeving een wettelijke grondslag om verplichtende maatregelen te kunnen opleggen aan gasbedrijven en afnemers ten behoeve van de uitvoering van deze verplichtingen.

Op dit moment worden gasopslagen voor het overgrote deel gevuld door gasbedrijven; deels om aan hun leveringsverplichtingen te kunnen voldoen en deels ook vanwege commerciële overwegingen. EBN heeft voor de vulseizoenen van 2022, 2023, 2024 en 2025 een tijdelijke vultaak gekregen om te vullen, voor zover de markt dat onvoldoende zou doen. Dit in reactie op de achterblijvende vulgraad in 2021 en aan het begin van het vulseizoen 2022. Adviesbureau Kyos heeft geadviseerd over structurele vulmaatregelen voor gasopslag (bijlage bij Kamerstukken 29 023, nr.494). Hieruit blijkt dat ieder ingrijpen van de overheid marktversturend werkt en de prijs van gasopslag – en daarmee de energierekening – kan verhogen. Advies is om gasopslag zoveel mogelijk aan de markt te laten en beperkt in te grijpen, via bijvoorbeeld een structurele taak voor een vulagent.

Tot slot, de productie van gas op de Noordzee loopt terug. Om deze productie te stimuleren zijn verschillende maatregelen aangekondigd in het 'versnellingsplan van de gaswinning op de Noordzee'. Een van de manieren om deze productie te stimuleren is het – in specifieke gevallen – toestaan van EBN om een groter aandeel te nemen in exploratieprojecten dan de thans toegestane 40%.

- e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Wat betreft de robuustheid en weerbaarheid van het huidige gassysteem: op dit moment functioneert de gasmarkt goed. Echter, zoals gesignaleerd in het eerste antwoord, is deze gasmarkt aan het veranderen. Als de overheid niets doet, of nu niet de instrumenten creëert om bij te kunnen springen, is het niet mogelijk om als overheid op structurele basis – via EBN – bij te springen bij het vullen van gasopslag of een (beperkte) noodvoorraad aan gas op te bouwen. Ook mist dan de grondslag op basis waarvan EBN een groter aandeel kan nemen in exploratieprojecten voor gaswinning op de Noordzee. Hiermee loopt Nederland het risico dat de voorziene afname van de gasproductie op de Noordzee niet wordt afgevlakt.

Als de overheid niks doet, kan Nederland niet op juiste en volledige wijze de EU-verordening gasleveringszekerheid, en daarmee de gasleveringsnorm, implementeren. Om dit te kunnen doen, is informatie over het type activiteiten dat de gasafnemers verrichten. Zonder deze informatie is het niet mogelijk om een volledige en goed passende indeling te maken en te bepalen welke afnemers beschermde afnemers, door-solidariteit beschermde afnemers of niet-beschermde afnemers zijn. Hiermee loopt Nederland de kans dat sommige afnemers onnodig beschermd worden, terwijl andere afnemers onterecht niet beschermd worden.

Wat betreft crisisparaatheid: de minister van Klimaat en Groene Groei moet effectief en adequaat kunnen handelen ter voorbereiding op en ter bestrijding van een gascrisis. Dit om te zorgen dat het essentiële gasverbruik van de meest beschermde afnemers van gas (zoals huishoudens) voldoende beschermd is. Hiervoor zijn de juiste wettelijke bevoegdheden nodig en deze ontbreken momenteel. Zonder overheidsinterventie ontbreken deze bevoegdheden ook in de toekomst. Dit betekent dat bijvoorbeeld verplichtende maatregelen uit het Bescherm- en Herstelplan Gas en eventuele tijdelijke EU-noodmaatregelen alleen getroffen kunnen worden op basis van het Staatsnoodrecht. Dit leidt tot beperkingen, omdat de lat voor het gebruiken van de bevoegdheden die het staatsnoodrecht biedt erg hoog ligt, deze bepalingen algemeen van aard zijn en niet specifiek toezien op een gascrisis. Een gevolg daarvan is bijvoorbeeld dat het bijbehorende handhavingsinstrumentarium niet toereikend is om slagvaardig te kunnen handhaven tijdens een gascrisis.

4. Wat is het beoogde doel?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat zijn de beleidsdoelen?

In de eerste plaats wordt met dit wetsvoorstel beoogd om in het geval van een (dreigende) crisissituatie de minister in staat te stellen om op slagvaardige en efficiënte wijze te opereren ter voorbereiding op en ter bestrijding van een gascrisis.

In de tweede plaats wordt met dit voorstel beoogd het Nederlandse gassysteem weerbaarder te maken om de gasleveringszekerheid beter te waarborgen en te voorkomen dat Nederland in een (dreigende) gascrisis situatie terecht komt.

Wat betreft dit tweede doel (versterken Nederlandse gassysteem): dit omvat de volgende subdoelen:

1. Expliciteren van de verantwoordelijkheden van gasbedrijven in het voorzien in gasleveringszekerheid (met als gevolg dat deze gasbedrijven de nodige voorzieningen treffen door de EU-gasleveringsnorm op betere wijze ten uitvoer te leggen).
2. Afbakenen van verschillende afnemersgroepen zodat de EU-verordening gasleveringszekerheid ten uitvoer kan worden gelegd;
3. Borgen dat gasbedrijven gasopslagen voldoende vullen en in functie houden zodat er bij aanvang van de winter voldoende gas in de opslagen zit om te kunnen voorzien in de wintervraag. Aanvullend borgen dat de overheid, via een aangewezen partij, in staat is bij te springen en eventueel aanvullende functies van gasopslag (zoals een noodvoorraad of pieklevering) te ondersteunen, danwel te faciliteren;
4. Faciliteren dat gaswinning op de Noordzee minder snel daalt.

Mocht er ondanks de huidige waarborgen in het gassysteem en de maatregelen o.b.v. dit wetsvoorstel, onverhoopt toch een gastekort (dreigen te) ontstaan, dan is het noodzakelijk om slagvaardig en efficiënt te kunnen opereren. Hier vallen de volgende subdoelen onder:

1. De verantwoordelijk minister moet de bevoegdheid hebben om tijdig de verplichtende maatregelen zoals voorzien in het Bescherm- en Herstelplan Gas te kunnen treffen, om maatregelen te kunnen treffen om solidariteitsgas aan of van buurlanden te kunnen leveren danwel ontvangen, om eventuele tijdelijke EU-noodmaatregelen te kunnen uitvoeren en om aanvullend tijdelijke nationale noodmaatregelen te kunnen nemen. Dit is nodig om te waarborgen dat (door solidariteit) beschermde afnemers voldoende toegang tot gas behouden voor hun essentiële verbruik.
2. Hiertoe is het ook noodzakelijk dat de minister toegang heeft tot de relevante informatie en deze ook kan delen met de partijen die een taak hebben in het bestrijden van een gascrisis.

b) Aan welke [duurzame ontwikkelingsdoelen \(sustainable development goals, SDG's\) en brede welvaartsuitkomsten](#) dragen de doelen bij?

Dit wetsvoorstel raakt aan SDG7 'betaalbare en duurzame energie'. Onder dit SDG valt ook toegang tot betrouwbare, betaalbare en moderne energiediensten. Hoewel gas een fossiele brandstof is, speelt aardgas de komende jaren zeker nog een belangrijke rol in de energievoorziening in Nederland. Daarom is het nodig om met oog op de energietransitie en de geopolitieke ontwikkelingen nu te kijken hoe in Nederland de betrouwbaarheid van gasleveringszekerheid – ook voor te toekomst - versterkt kan worden. Dit heeft twee dimensies: ten eerste beoogt dit wetsvoorstel de crisisparaatheid te verhogen, zodat de gaslevering aan beschermde afnemers voor hun essentiële verbruik zo lang mogelijk in stand wordt gehouden en de maatschappelijke en economische gevolgen zoveel mogelijk beperkt worden. Ten tweede versterkt het wetsvoorstel het gassysteem in de context van de energietransitie. Ook dit draagt bij aan de betrouwbaarheid van de gaslevering.

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

Om de eerder genoemde doelen te realiseren zijn er twee aangrijpingspunten, namelijk 1) het creëren van de benodigde grondslagen in een bestaande wet (zoals de Gaswet (straks Energiewet) of de Mijnbouwwet) via een wetswijziging of 2) het maken van een nieuwe wet.

b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

Ten eerste wordt met dit wetsvoorstel een aparte crisiswet gecreëerd voor energie. In eerste instantie ziet deze wet toe op gas, maar de mogelijkheid wordt opengehouden om de wet te verbreden naar andere energiedragers. Daarnaast worden met dit wetsvoorstel bestaande wetten (de Energiewet (nu de Gaswet) en de Mijnbouwwet) gewijzigd.

c) Wat is de [beleidstheorie \(doelenboom\)](#) per kansrijke beleidsoptie?

Strategische doelen

1. Een gassysteem dat voldoende weerbaar is om verstoringen (zoals bepaald in de EU-gasleveringsnorm en de EU-infrastructuurnorm) op te vangen.
2. De crisisparaatheid op orde hebben, zodat de verantwoordelijk minister adequaat en doeltreffend kan handelen ter voorkoming en ter bestrijding van een gascrisis. Met als dat doel dat de gaslevering aan (door solidariteit) beschermde gebruikers voor hun essentiële verbruik zo lang mogelijk kan doorgaan.

Operationele doelen

Ten aanzien van het eerste strategische doel:

- Het goed functioneren van verschillende typen gasopslagen met voldoende opslagcapaciteit en functionaliteit (invoersnelheid; onttrekkingsnelheid) om te voorzien in a) seizoensopslag, b) pieklevering, c) het balanceren van het net en d) het voorzien in een noodvoorraad;
- Voldoende gas (zoals bepaald met de vuldoelstelling) in deze verschillende typen gasopslagen om te voorzien in a) de seizoensvraag; b) de piekvraag, c) het balanceren van het net en d) het voorzien in een noodvoorraad;
- De mogelijk om EBN in specifieke gevallen een groter aandeel dan 40% te laten nemen in exploratieprojecten voor gaswinning op de Noordzee.

Ten aanzien van zowel het eerste als het tweede strategische doel:

- De juiste informatie en mogelijkheid om deze te delen met relevante partijen om te bepalen wie tot welke categorie afnemer behoort;
- Een geëxpliciteerde verdeling welke partij welke verantwoordelijkheid draagt bij de naleving van de gasleveringsnorm;
- De mogelijkheid om te handhaven.

Ten aanzien van het tweede strategische doel:

- Het tijdig kunnen nemen van de verplichte maatregelen uit het Bescherm- en Herstelplan en maatregelen ten behoeve van het solidariteitsmechanisme;
- Het kunnen uitvoeren van tijdelijke EU-noodmaatregelen en tijdelijke aanvullende noodmaatregelen om een (dreigende) gascrisis te kunnen bestrijden, danwel de nodige voorbereidingen te treffen.

Resultaten en activiteiten

- (Creëren van) de nodige wettelijke bevoegdheden om verplichte maatregelen uit het Bescherm- en Herstelplan Gas te kunnen nemen;
- (Creëren van) de nodige wettelijke bevoegdheden om uitvoering te kunnen geven aan het solidariteitsmechanisme;
- (Creëren van) de nodige wettelijke bevoegdheden om verplichtingen te kunnen opleggen op basis van tijdelijke EU-noodmaatregelen;
- (Creëren van) de nodige wettelijke bevoegdheden om aanvullende nationale tijdelijke noodmaatregelen te kunnen nemen;
- (Vastleggen van) een afbakening van afnemersgroepen in lijn met de verordening gasleveringszekerheid.
- (Creëren van) de nodige wettelijke bevoegdheden om een registratieplicht te kunnen opleggen.
- (Expliciteren van de) verantwoordelijkheidsverdeling bij de uitvoering van de gasleveringsnorm.
- (Vormgeven van) een structurele voltaak voor een door de minister aangewezen partij om te kunnen bijspringen bij het vullen van gasopslagen, het kunnen ondersteunen van de piekleveringstaak en het kunnen opbouwen van een noodvoorraad;
- (Creëren van) de nodige wettelijke bevoegdheden om een structurele vulverplichting te kunnen opleggen.
- (Creëren van) de wettelijke bevoegdheid om een vulverplichting aan nader te bepalen marktpartijen te kunnen opleggen.
- (Creëren van) de wettelijke grondslag om EBN in specifieke gevallen toe te staan een groter aandeel dan 40% te laten nemen in exploratieprojecten voor gaswinning op de Noordzee.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

Beleids optie: aparte wet om doeltreffend en effectief te kunnen optreden om een (dreigende) gascrisis voor te bereiden, danwel te bestrijden.

- de minister kan tijdig de nodige verplichtende maatregelen uit het BH-G uitvoeren;
- de minister kan de nodige maatregelen ten behoeve van het solidariteitsmechanisme treffen. Dit heeft zowel betrekking op het kunnen ontvangen als het kunnen leveren van solidariteit;
- de minister kan tijdelijke EU-noodmaatregelen uitvoeren en aanvullende nationale tijdelijke noodmaatregelen nemen.
- De minister is in staat om voorbereidingen te treffen waarmee zo goed mogelijk wordt voorkomen dat een crisissituatie zich voordoet. Er kan bij een (dreigende) crisissituatie gebruik gemaakt worden van de in deze wet gecreëerde bevoegdheden in plaats van de bevoegdheden uit het zwaardere, ingewikkelder en niet goed passende staatsnoodrecht.

Beleids optie: een wetswijziging om de Energiewet en de Mijnbouwwet te kunnen wijzigen en zo het gassysteem te versterken.

- de minister legt een registratieplicht op aan gasbedrijven, zodat de nodige informatie over het gasverbruik van de afnemers kan worden verzameld en kan worden gebruikt om de afbakening van afnemersgroepen te bepalen en ten tijden van een gascrisis.
- De minister geeft een aangewezen partij een voltaak, waardoor deze aangewezen partij structureel gas kan opslaan in gasopslagen, de piekleveringstaak kan ondersteunen en een noodvoorraad kan opbouwen.
- De minister krijgt de bevoegdheid om een vulverplichting te kunnen opleggen aan marktpartijen. Omdat een dergelijke vulverplichting ook kan leiden tot extra kosten voor marktpartijen en terughoudendheid van marktpartijen om gas op te slaan.

b) Welke [verplichte toetsen](#) zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

De verplichte toetsen worden parallel aan de internetconsultatie uitgevoerd. De volgende toetsen zijn van toepassing:

- Regeldruktoets: deze toets is uitgevoerd. Hieruit blijkt dat dit wetsvoorstel leidt tot een regeldruk van € 5.044.040 vanwege de registratieplicht; € 1.880 vanwege de heffing voor netgebruikers en; € 2.117 vanwege de wijziging van de uitvoering van de gasleveringsnorm.
- Uitvoerbaarheid en Handhaafbaarheidstoets: deze wordt door ACM tijdens de internetconsultatie uitgevoerd.
- Data protection impact assessment;
- Bedrijfseffectentoets;
- MKB-toets.

5. Wat is de voorkeursoptie?

[Toelichting](#)

Hulpvragen

a) Wat is het voorstel?

De voorkeursoptie is een wetsvoorstel waarmee 1) een nieuwe wet wordt gecreëerd met daarin de nodige bevoegdheden ter voorbereiding op en ter bestrijding van een (dreigende) gascrisis; en 2) de Energiewet en de Mijnbouwwet worden gewijzigd om het gassysteem te versterken.

Hiervoor wordt gekozen, omdat de bepalingen met betrekking tot crisisparaatheid, waaronder de bevoegdheden om verplichtende maatregelen uit het BH-G te treffen anders van aard zijn dan de bepalingen in de Energiewet. De Energiewet ziet primair op marktordening en rollen en verplichtingen voor marktpartijen (o.a. netbeheerders en leveranciers, niet eindafnemers). Het onderhavige wetsvoorstel is ook gericht op crisisparaatheid en biedt een wettelijke basis om toekomstige crises het hoofd te bieden (in het belang van de leveringszekerheid van afnemers) en bevat juist ook bevoegdheden om verplichte afnamereductie-maatregelen te treffen. Tot slot, zou onderhavig wetsvoorstel (op termijn) ook kunnen worden verbreed naar andere energiedragers.

De bepalingen die zien op het versterken van het gassysteem, waaronder een structurele vultaak voor een aangewezen partij en de afbakening van afnemersgroepen, passen juist wel goed bij de Energiewet en de Mijnbouwwet. Daarom is het voorstel om deze bepalingen op te nemen in deze wetten via een wetswijziging.

b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- [doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#);
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk](#) en [handhaving](#));
- brede maatschappelijke impact?

Doeltreffendheid: het wetsvoorstel trekt lering uit de gascrisis van 2022, de herziening van het BH-G en adviezen van experts over het functioneren van de gasmarkt. Hieruit blijkt dat de crisisparaatheid en het gassysteem versterkt kunnen worden door de nodige wettelijke bevoegdheden vast te leggen, het belang van aanvullende informatie om te kunnen bepalen welke afnemers in welke categorisering vallen, het belang van een geëxpliciteerde verantwoordelijkheidsverdeling wat betreft de gasleveringsnorm, een structurele vultaak voor een aangewezen partij en een extra interventie om de gaswinning op de Noordzee niet verder te laten dalen. Dit wetsvoorstel voorziet hierin en is daarmee doeltreffend.

Doelmatigheid: het wetsvoorstel vraagt beperkt (financiële) middelen. Wat betreft de registratieplicht – dit leidt tot extra administratieve lasten voor gasbedrijven. Echter, op dit moment is geen alternatief bekend hoe dezelfde informatie geregistreerd kan worden op een meer doelmatige wijze.

Wat betreft de vulmaatregelen: op basis van een onderzoek, wordt hier gekozen voor de meest doelmatige maatregel.

Uitvoerbaarheid: gedurende het schrijven van het wetsvoorstel is uitgebreid gesproken met betrokken partijen. Doel van deze internetconsultatie is ook om van marktpartijen uitgebreidere feedback op te halen wat de impact van dit wetsvoorstel is. Daarnaast wordt ACM gevraagd een Uitvoerings- en haalbaarheidstoets te doen.

Brede maatschappelijke impact: in 2021 en 2022 is duidelijk geworden wat de impact van een (dreigende) gascrisis is. Doel van dit wetsvoorstel is om – in geval van een (dreigende) gascrisis – de maatschappelijke en economische impact ervan zo klein mogelijk te maken; en om – door het gassysteem te versterken – waar mogelijk te voorkomen dat een gastekort zich voordoet. De maatregelen zijn zo ontworpen dat de maatschappelijk en economische impact ervan zo min mogelijk negatief is.

c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

- Algemeen: terwijl dit wetsvoorstel in internetconsultatie gaat, wordt ook de EU-gasleveringszekerheidsverordening herzien. Mogelijk wordt met dit wetsvoorstel een aantal bevoegdheden gecreëerd die op termijn niet meer nodig zijn om aan de gasleveringszekerheidsverordening uitvoering te geven. Andersom bestaat ook het risico dat bij de herziening van de gasleveringszekerheidsverordening een aantal nieuwe bepalingen wordt geïntroduceerd, die nu nog niet voorzien zijn.
- Een weerbaar gassysteem leidt tot een goede uitgangspositie voor een stabiele afname van gas, en levert naar verwachting geen last (administratief, mentaal of anderszins) op voor burgers. Een (dreigende) energiecrisis kan evenwel negatieve gevolgen voor burgers, zoals hoge energieprijzen. De maatregelen die op grond van onderhavige wet kunnen worden getroffen hebben niet tot doel om dergelijke prijsschokken te dempen, maar zijn slechts gericht op het zeker stellen van de levering van gas. Het wetsvoorstel gaat niet over de betaalbaarheid van gas. Dit is een risico.
- De registratieplicht in het wetsvoorstel heeft mede als doel om te kunnen komen tot een verbeterde afbakening van afnemersgroepen, onder andere ten behoeve van de afschakelstrategie. Deze is nu gebaseerd op SBI-codes. Een onzekerheid is of het mogelijk is om een betere methode te ontwerpen.
- Een risico van dit wetsvoorstel is dat een systematiek voor het kunnen uitvoeren van het solidariteitsmechanisme ontworpen wordt, zonder dat duidelijk is of dit mechanisme ooit gebruikt zal worden.
- Met dit wetsvoorstel wordt een heffing gasleveringszekerheid geïntroduceerd om de kosten van tijdelijke vulmaatregelen te dekken. De uitvoering hiervan is ingewikkeld en deze heffing leidt waarschijnlijk tot extra kosten voor de gebruikers van gas. Dit is een risico.
- Met dit wetsvoorstel wordt een heffing geïntroduceerd om een noodvoorraad te kunnen opbouwen. Een risico is dat deze heffing tot extra kosten voor de gebruikers van gas leidt. Bovendien is onzeker of een dergelijke noodvoorraad ingezet kan worden door de strenge voorwaarde die op EU-niveau verbonden zijn aan het inzetten van een dergelijke noodvoorraad. Mocht een noodvoorraad toch ingezet worden dan kan hiermee alleen een korte periode (een paar dagen) overbruggen.

d) Hoe ziet de voorgenomen [monitoring en evaluatie](#) eruit?

Ex ante: via deze internetconsultatie wordt input opgehaald bij stakeholders om te bezien wat de verwachte effecten van dit wetsvoorstel zijn. Op basis hiervan kan het wetsvoorstel nog worden aangepast.

Ex post: de komende jaren doen zich een aantal momenten waarop de effectiviteit, efficiëntie en relevantie van dit wetsvoorstel geëvalueerd kan worden:

- Het Bescherm- en Herstelplan Gas moet – op basis van de EU-gasleveringszekerheidsverordening - om de vier jaar worden bijgewerkt. Dit is een goed moment om te bezien of de bevoegdheden uit het wetsvoorstel nog adequaat zijn. Het huidige BH-G is in april 2023 met de Kamer gedeeld.
- Na herziening van de EU-gasleveringszekerheidsverordening kan worden bepaald of de met dit wetsvoorstel gecreëerde wet, danwel de Energiewet of de Mijnbouwwet gewijzigd dienen te worden om de herziene verordening te kunnen implementeren.
- De voorgestelde wijzigingen in de Mijnbouwwet en de Energiewet kunnen mee gaan in de evaluatiecyclus van deze wetten.

Monitoring: via het wetsvoorstel wordt wettelijk vastgelegd dat de minister jaarlijks een vuldoelstelling bepaald. Deze wordt mede bepaald op basis van het jaarlijkse GTS-overzicht over gasleveringszekerheid. Op deze manier wordt geborgd dat de vuldoelstelling en bijbehorende vulmaatregelen meebewegen met de gasvraag en niet onnodig hoog of risicovol laag zijn.

Tot slot, wordt in het wetsvoorstel bepaald dat de minister binnen een jaar na afloop van een energieleveringscrisis ter bestrijding waarvan gebruik is gemaakt van de bevoegdheden op grond van deze wet aan de Staten-Generaal een verslag zendt over de doeltreffendheid en de effecten van deze wet in de praktijk.